

pectu odij, non compatitur cum nolitione efficaci odij. Ratio est, nam Deus per eam volitionem constituit hominem liberum ad odium, vel ejus carentiam, & si haberet nolitionem efficacem odij tolleret libertatem, cum solum ad carentiam odij potestatem relinqueret: inde conjunctio talis volitionis cum nolitione efficaci est prorsus implicatoria. Quoniam autem hæc ratio in alijs nolitionibus, & volitionibus inefficacibus non reperitur; potest cum volitione v. g. efficaci projiciendi merces in mare compati nolitio inefficax projiciendi.

Quod si hæc fiant imperceptibilia Patri Ramirez, magis imperceptibile nobis est, quod per hoc, quod est, aliquam volitionem præcisè velle seipsam, applicet omnipotentiam. Præmitto secundo: quod in Deo datur ratio dominij jurisdictionis, à quo provenit volitio præceptiva amoris, & prohibitiva odij; & ratio causæ universalis, à qua provenit volitio applicativa omnipotentiae ad concurrendum cum creaturis: inde cum hæc rationes non opponantur, nec opponuntur, volitiones ab eis oriundæ: bene enim stat, quod Deus velit inefficaciter vage odium ex determinatione creaturæ ponendum contra suam inclinationem, ut hominem relinquat in manu consilij sui, & concurrat cum illo; & quod simul nolit inefficaciter, & quantum est ex se poni odium, quod prohibet; nam sic utrique muneri, *Domini jurisdictionis, & causæ universalis* satisfacit. Ex his in forma ad argumentum nego majorem, & consequenti-

sequentiam propter rationem primi præmissi.

Ad additum nego minorem: cum illæ volitiones sint diversæ, & ad diversa Dei munera deservientes. Ad paritatem de volitione Thomistica circa materiale peccati est adeo clara disparitas; ut mirer, quomodo eam non viderit Ramirez; si enim vidisset non proposuisset: etenim ea volitio Thomistica est determinata, & determinans voluntatem ad materiale peccati, ac per consequens ad formale, constituitque Deum peccati Authorem, ut infra contra Thomistas probamus; ideoque cum prohibitione stare non potest: quomodo enim prohibebitur homini à Deo, quod ipse Deus determinat decreto irresistibili? At verò nostra volitio non est determinata, sed vaga; non est determinans, sed indifferens; nec libertatem tollit, sed constituit hominem liberum; ideoque cum prohibitione actus, quem homo potest omittere compatibilis est: non enim prohiberi potest nisi actus liber.

Secunda Classis Argumentorum.

Argumentum primum ex Patre Moncada, controversia 5. de bonitate, & malitia, num. 42: imperium disjunctivum actus boni, vel mali est malum; sed volitio disjunctiva actu boni, vel mali est tale imperium: ergo est mala. Probatur major triplici ratione, prima: quia

quia tale imperium est de objecto absolute malo, licet non solo, & circa illud verè afficitur. Secunda: quia reddit voluntatem æquè affectam, & inclinam ad malum, ac ad bonum; cum æquè ei per positionem mali, ac boni satisfiat. Tertia: quia velle indiscriminatim medium honestum, vel turpe, etiam ob finem honestum est intrinsecè, & moraliter malum: ergo similiter tale imperium.

Præmitto ad solutionem: quod licet dicta volitio disjunctiva sit quoddam imperium semiefficax boni, vel mali, impositum omnipotentia ut concurrat ad quodvis ex determinatione voluntatis creatæ; tamen per eam volitionem non afficitur Deus in malum, cum non intendat illud, sed ad illud trahatur: etenim Deus præter volitionem vagam omnipotentia applicativam habet alios actus, quibus malum severè prohibet, & alios, quibus bonum suadet. Undè hoc est Deo voluntarium, atque à malo averfus est Deus. Præterea ea disjunctiva volitio tendit in bonum, ut tale; in malum verò merè materialiter, & est determinatè amor boni, odiumque, ac detestatio mali, indeque sic tendit: *volo actum A, quem amo, quia bonum; vel B, quem odi, quia malum*: undè magis est volitio boni, quam mali.

Hinc ad argumentum, nego majorem de imperio saltem semiefficaci, & distinguo primam partem probationis primæ: de objecto absolute malo, licet non solo, copulativè volendo, scilicet, malum, & bonum, nego; disjuncti-

vè,

vè, subdistinguo: disjungendo malum, & bonum, concedo; disjungendo sola mala, nego, & secundam partem: circa illud afficitur, simpliciter, nego, nam potius est odium illius: secundum quid practice, permissivè, concedo. Distinguo etiam secundam probationem: affectam, & inclinam, cum æquè ei satisfiat simpliciter, nego; secundum quid, permissivè, & attenta præcisè ratione volitionis applicativæ; non autem alijs actibus divinis concurrentibus, concedo. Ad tertiam, nego consequentiam, & est disparitas: quia homo, qui intenderet finem per medium bonum, vel malum, quodlibet poneret ex propria determinatione; at ea Dei volitio est purè permissiva mali ex aliena determinatione ponendi, & justis de causis concipitur a Deo, ideoque non est mala.

Argumentum secundum: dari actum bonum, vel malum est malum; sed Deus nequit velle, quod est malum: ergo Deus nequit velle, dari actum bonum, vel malum. Probatur major: dari actum malum est malum; sed dari actum malum est dari actum bonum, vel malum: ergo dari bonum, vel malum est malum. Ulterius: juxta Divum Dionysium: *bonum est ex integra causa, & malum ex quovis defectu*: ergo ut disjunctum aliquod sit bonum debet utrumque membrum disjunctionis esse bonum; sed hujus disjunctionis unum membrum est malum, quia disjunctio non tollit ab odio rationem malitæ: ergo totum disjunctum est malum.

Præmitto ad solutionem primo: quod illud

H

dis,

disjunctum non est absolutè, & determinatè malum, sed vagè, quatenus est partim malum, & partim bonum: neque velle illud disjunctum partim malum, potest esse malum respectu volitionis divinæ, sed potius positivè bonum, cum Deus illud velit ex motivo honestissimo applicandi sufficienter omnipotentiam voluntati, quam constituit in manu consilij sui, quin determinatè velit malum: indeque ex sola bonitate partis bonæ redditur totum disjunctum absolutè bonum respectu voluntatis divinæ. Præmitto secundo: quod illud axioma Divi Dionysij est *de bono copulativo*, seu petente omnes suas partes copulativè, nam quavis deficiente fit malum; non autem de bono disjunctivo, quod non petit copulativè omnes suas partes.

Exemplum est clarum in vero copulativo, & disjunctivo: ut enim propositio copulativa sit vera debent omnes ejus partes esse veræ, nam si una sit falsa, tota copulativa falsa est, ut hæc: *omnis homo est albus*: at ut disjunctiva sit vera, sufficit, imo juxta aliquos requiritur, quod una pars sit vera, & alia falsa. Deinde axioma est de integra causa requisita, & debita, ac de debiti defectu. Nunc in forma distinguo majorem: dari actum bonum, vel malum est malum determinatè, nego; vagè, concedo; & minorem: quod est malum absolutè, & determinatè, concedo; secundum quid, & vagè, nego. Ad probationem retorqueo: dari actum bonum est bonum; sed dari actum bonum est dari bonum, vel malum: ergo dari bonum, vel malum est bonum.

bonum. Distinguo deinde majorem: omne dari, sive vagum, sive determinatum, nego; præcisè determinatum, concedo. Ad additum distinguo antecedens: bonum copulativum, concedo; disjunctivum, nego & consequentiam.

Sed contra: vagè volens duo mala vult determinatè malum: ergo Deus volens vagè malum, vel bonum, vult determinatè ipsum disjunctum; sed si vult determinatè ipsum disjunctum, disjunctum est amabile à Deo; cum sit à Deo volibile: ergo disjunctum est Deo amabile; sed non est: ergo Deus non vult disjunctum. Cætera videntur constare, præter ultimam minorem, quæ multipliciter probatur. Primo: illud disjunctum non est magis bonum, quam malum: ergo non est magis amabile, quam odibile, ac per consequens non est determinatè amabile. Secundo: disjunctum præscindit à determinata qualitate utriusque partis: ergo præscindit à bonitate unius partis; sed propter hanc est amabile: ergo præscindit ab eo propter quod est amabile, ac per consequens amabile non est.

Tertio: sicut volitio afficit utrumque extremum, ita amor; sed volitio denominat utrumque volitum: ergo & amatum; sed hoc repugnat, alioquin Deus malum culpæ amaret: ergo & repugnat; quod disjunctum sit amabile. Quarto: compositum in recto ex honesto, & turpi, est partim honestum, & partim turpe; sed partim honestum, & partim turpe, non est honestè amabile: ergo tale compositum non est

est honestè amabile; atqui disjunctum ex bono, & malo est compositum ex honesto, & turpi: ergo non est artiabile à Deo.

Pramitto ad solutionem primo: quod omne à Deo determinatè volibile est etiam amabile, nam est bonum, quia Deus nequit determinatè velle, nisi bonum; at non omne à Deo vagè volibile est à Deo amabile, nisi ratione extremi boni. Secundo: quod turpitudine objecti obstat amori divino, & divinæ etiam volitioni objectivè determinatæ, & copulativæ, nam hæc est simpliciter affectio in objectum; non autem volitioni vagæ, quæ non est affectio simpliciter, sed secundum quid. Tertio: quod sicut in propositione disjunctiva tota veritas est ex una parte vera; & tota falsitas ex utraque parte falsa, ita in volitione disjunctiva ex una sola parte bona datur bonitas adæquata, & nulla malitas; datur autem adæquata malitas ex utraque parte mala.

Ex his ad argumentum in forma, concedo antecedens, quia si vult vagè duo mala, cum quodvis sit determinatè malum, vult malum determinatè; & distinguo consequens: vult determinatè disjunctum volitione determinata, & copulativa, nego; volitione vaga, concedo, & primam minorem cum consequentia; negoque secundam minorem. Ad cujus primam probationem, nego antecedens: quia licet illud disjunctum includat malum, vel bonum, denominatur absolutè bonum ab extremo bono, quia est disjunctum. Sicut licet propositio dis-

juncti-

junctiva includat verum, & falsum, denominatur absolutè vera à parte vera, quia est disjunctiva. Ad secundam, nego antecedens: quia volitio disjunctiva nequit præscindere à bonitate objectiva, quam attingit, & exprimit, & à qua denominatur absolutè bona.

Ad tertiam, nego sicut majoris, quia volitio afficit utrumque extremum, ut est volitio; non vero, ut est amor: non est enim amor utriusque, sed est amor solius carentiæ odij, & odium odij. Ad quartam retorqueo: sicut compositum ex honesto, & turpi involvit turpe; ita compositum ex vero, & falso involvit falsum; sed per te quia compositum ex honesto, & turpi, involvit turpe non est amore honesto amabile: ergo quia compositum ex vero, & falso involvit falsum, non est iudicio vero iudicabile; atqui hoc principium: *quodlibet est, vel non est* componitur ex vero, & falso: ergo non est iudicio vero iudicabile; sed est juxta omnes, quia est disjunctum: ergo & illud est amabile, quia disjunctum. Hinc, nego secundam consequentiam, negata etiam prima minori.

Argumentum tertium: vel volitio vaga concurrenti ad odium ex determinatione creaturæ præscindit à malitia odij, ne Deus sit Author illius, vel non præscindit? Si non præscindit: ergo Deus est Author illius malitiæ, ac proinde tam impossibilis est concursus simultaneus, quam prædeterminativus. Si præscindit: ergo similiter potest præscindere concursus prædeterminativus, & sic vi illius non erit Deus malitiæ Au-

H 3

thor,

thor. Respondeo ad interrogationem, quod ea volitio vaga quamvis malitiam attingat, & exprimat, ut suæ disjunctionis membrum, tamen quantum ad intentionem Dei præscindit à malitia: non enim concipitur ex intentione malitiæ, sicut concipitur ex intentione bonitatis, seu ut fiat actus bonus; at vero concursus præ-determinativus est determinatus, & efficax, ideoque à malitia nequit præscindere: unde nego secundam consequentiam, & est data disparitas.

Argumentum quartum: Deus positivè vult suum concursum simultaneum cum voluntate ad odium; sed hic concursus, vel identificatur, vel connectitur cū malitia, nam juxta nos identificatur cum odio, & hoc vel identificatur vel connectitur cum malitia: ergo Deus vult ipsam malitiam. Probatur major multipliciter; primo: quia Deus positivè vult omne honestum; sed talis concursus est honestus: ergo positivè eum vult. Secundo: quia Deus positivè vult implere munus causæ universalis, & obligationem, quam sibi imposuit; sed concurrere cum voluntate ex hujus determinatione est munus causæ universalis, & obligatio, quam sibi Deus imposuit: ergo positivè vult concurrere. Tertio: quia Deus volens concurrit ex determinatione creaturæ ad entitatem physicam odij: ergo vult suum concursum.

Probatur antecedens: Deus non concurrit nolens: ergo concurrit volens; nam purè omit-tens, seu suspensivè se habens nequit applicare omnipo-

omnipotentiam. Probatur antecedens: qui nolens operari operatur, displicet prudenter in ea operatione; sed Deus non displicet in suo concursu, juxta illud: *nihil odisti eorum, qua fecisti*: ergo non concurrit nolens. Quarto: nemo displicet prudenter in eo, quod tenetur facere; sed Deus tenetur facere, ut causa universalis, ex determinatione creaturæ actionem malam physicam peccati: ergo non displicet in eo *facere*, quod est ejus concursus, ac proindè eum vult. Quinto: nemo potest obligari ad faciendum, quod licitè non potest facere; nam obligatio ad illicitum est implicatoria, sed Deus obligatur facere ex determinatione creaturæ actionem odij secundum physicum: ergo potest eam licitè facere; sed eo ipso potest eam positivè velle: ergo positivè vult.

Denique sexto: Deus non tenetur facere id, quod factum, ei maximè displicet; nam ad hoc teneri maxima esset miseria; sed actio odij maximè Deo displicet, facta, cum eam prohibeat, & abominetur: ergo non tenetur eam facere; vel si tenetur: ergo potest velle positivè facere eam. Ad argumentum distingo majorem: positivè, objectivè, determinatè vult, nego; positivè, objectivè indeterminatè, permittens concursum determinandum à libertate creata, concedo, & consequens: vult ipsam malitiam, simpliciter, & determinatè, nego; vagè permissivè, & determinandam à creatura, concedo. Ad primam majoris probationem, distingo minorem: talis concursus *in actu primo* est honestus,

tus, concedo; quia est ipsa omnipotentia præparatio; concursus *in actu secundo*, nego; nam est ipsa actio productiva odij, & mala moraliter.

Nec inferas: ergo est Deo turpis. Mala enim est consequentia, quia nequit esse Deo turpe, quod Deus neque eligit, neque determinat, nec simpliciter, & determinatè vult: inde actio odij est turpis creaturæ, quia ab ea eligitur, & determinatur: Deo verò neque turpis est, nec honesta imputativè quia à Deo purè elicitivè, & ab alio determinato efficitur. Ad secundam, distinguo majorem: vult implere quoad præparationem omnipotentia, concedo; quoad actualem determinationem, nego suppositum, quod determinare actionem odij sit munus, & obligatio Dei, & minorem: concurrere præparando omnipotentiam, concedo; determinando actionem, nego. Ad tertiam, distinguo antecedens: volens simpliciter, & objectivè determinatè nego; secundum quid, & objectivè vagè, concedo, & antecedens probationis: non concurrat nolens, nolitione efficaci, concedo; semiefficaci, seria, & ardente nego.

Deus enim volitione semiefficaci, ardente, & seria vult, hominem salvum fieri, & rectè operari, ac proinde non vult peccatum hominis, nec suum concursum, *in actu secundo* in illud: concurrat ergo ad peccatum nolens, quia concurrat quasi coactus, juxta illud Isaïæ: *Servire me fecistis in peccatis vestris*; & illud Anselmi de calu Diaboli, capite 28. *Peccator, dum peccat, rapit à Deo concursum*. Ad probationem ante-

tece-

cedentis, nego minorem: Deus enim displicet in suo actuali concursu, quia non vult suum concursum *oblatum*, seu *in actu primo* rapi à creatura in concursum actualem, cum potius hunc prohibeat. Textus probationis intelligitur de eis, quæ Deus facit tanquam causa *per se*, & hæc cum sint bona, non odit.

Ad quartam, distinguo majorem: in eo, quod tenetur facere volens simpliciter, tanquam causa *per se*, & ex propria determinatione, concedo; volens tantum secundum quid, & ex determinatione alterius, atque ut causa merè permissiva, nego, & minorem: tenetur facere volens simpliciter, & determinatè, nego; volens secundum quid, & vagè, concedo. Ad quintam, distinguo majorem: nemo potest obligari ad faciendum ex propria determinatione, quod licitè non potest facere, concedo; quia nemo obligatur ad illicitum; ex aliena determinatione, nego, & concessa minori, distinguo consequens: facere ex propria determinatione, nego; creaturæ, concedo.

Ad sextam, distinguo majorem: non tenetur facere ex propria determinatione, id, &c. concedo; ex aliena, supposito, quod ipse liberè permiserit opus ab arbitrij creati libertate determinari, nego; atque hoc esse miseriam: etenim quamvis miseria sit, non habere potestatem impediendi factum, quod sibi maximè displicet: attamen miseria non est ad tale factum teneri, ex suppositione sibi libera, quod nimirum permiserit tale opus ab aliena libertate de-

ter-

terminari; cum tamen id pro suo libito potuerit non permittere; atque sic accidit Deo. Deinde distinguo secundam partem consequentis: si tenetur ex propria determinatione, concedo; ex aliena, & supposita permissione libera, nego.

Sed contra primo: sed Deus concurrit ex propria determinatione ad actionem odij: ergo eam vult positivè, objectivè & determinatè. Probatur antecedens: ideo creatura concurrit ex propria determinatione, quia concurrit ut principium indifferens ad actionem odij, sed posita volitione vaga, Deus etiam concurrit ut principium indifferens: ergo ex propria determinatione. Ulterius: libere determinare consensum præ dissensu est ponere consensum cum totali indifferentia ad dissensum, & sine ulla alterius determinatione prævia; sed posita volitione vaga, Deus ita ponit consensum: ergo illum determinat, & similiter dissensum, ac per consequens ponit actionem odij ex propria determinatione.

Præmitto ad solutionem: quod ut principium aliquod determinet libere consensum, non sufficit, quod sit indifferens ad ponendum eum præ dissensu, sed ultra requiritur primo: quod dirigatur cognitione ad efficientiam actus, & ob defectum hujus requisiti, licet habitus sit indifferens ad actum, vel ejus carentiam, tamen non determinat actum. Secundo requiritur: quod principium eliciat actum eligendo, & volendo per illum; nam solum illud principium libere determinat actum, quod operatur, quia
vult;

vult; atque ob defectum hujus requisiti, Deus licet posita volitione vaga sit indifferens ad actum, vel ejus carentiam, tamen non determinat actum, quia per illum non eligit, & vult; nec enim per nostrum consensum consentit Deus.

Hinc ad formam argumenti, nego antecedens, ad cujus probationem, distinguo majorem: quia concurrit ut principium indifferens præcisè, nego; & quia dirigitur cognitione ad actum, qui est illi voluntarius, seu denominat ipsam formaliter volentem, concedo, & minorem: Deus concurrit ut principium indifferens, & constituitur volens per actum ad quem concurrit, nego; & non constituitur, concedo. Ad id, quod additur, distinguo majorem: est præcisè ponere consensum, &c. nego; est ponere habendo cognitionem proximè dirigentem ad illum, & per eum consentiendo, concedo, & minorem: Deus ita ponit consensum, consentiendo per eum, nego; non consentiendo, concedo. Hoc argumentum alijs terminis solutum est, sect. 2. argumento 6. sed quia illud sæpius inculcant Thomistæ, sæpius solvendum est.

Contra secundo ex Patre Quiroz: si duæ simul causæ concurrant ad eandem actionem, v. g. Michaël, & Gabriel ad eandem volitionem Gabrielis, potest una determinare aliam; atqui in eo casu si Michaël determinet Gabrielem ad volitionem, hæc non solum erit formaliter voluntaria, & libera Michaëli, sed etiam Gabrieli: ergo ut actio sit formaliter voluntaria non
non

non requiritur, quod fiat ex propria determinatione, ac per consequens, etiam si Deus concurrens determinetur à creatura, erit ei voluntarium odium. Nota; quod mutua determinatio duorum agentium liberorum, ita ut *A* determinet *B* ad actum, & *B*, *A*, est implicatoria. Hoc verò probandum est rationibus, quibus à Nostratibus impugnantur Scotistæ, & Ribadeneyra dicens, disp. 10. de prædestinatione: quod ut homo consensum eliciat, requiritur decretum Dei efficax connexum, & comitans consensum, quod quidem non influit in illum, sed est causalitas, qua Deus influit, & vi cuius Deus determinat hominem ad consensum, & homo per consensum determinat Deum ad decretum.

Ratio ergo prima est: nam juxta Divum Thomam, Anselmum, & alios Patres, quorum verba dedimus in tractatu de scientia media, diss. 2. sect. 3. de ratione agentis liberi est, quod à se solo, & non ab alio ad suum actum determinetur; sed si daretur mutua determinatio duorum liberorum, jam unum ab alio determinaretur: ergo ea mutua determinatio est implicatoria. Secunda ratio est: quia de ratione perfecti dominij in aliquem actum est, non subijci alteri dominio in ordine ad eum actum; sed si una causa libera in ordine ad suum actum penderet necessariò à determinatione alterius, jam subijceretur ei in ordine ad eum actum: ergo nequit determinari ab alia.

Tertia demum ratio est: quia si possibilis esset
mutua

mutua determinatio duorum liberorum, ratio, qua Patres probant, non esse plures Deos, facile à Gentilibus eluderetur: nam ratio est, quia unus posset velle, quod alter noller, & nullus vinceret, unde existerent opposita; sed si potest dari mutua determinatio duorum liberorum, potest dici, quod illi Dij se per quamdam sympatiam mutuo determinarent; indeque nulla oriretur oppositio, & argumentum Patrum eluderetur: ergo non est possibilis talis determinatio. Deinde inintelligibile est, quomodo decretum Patris Ribadeneyra sit purè comitans, & non antecedens, tollensque libertatem, quia juxta ipsum est causalitas consensus; sed omnis causalitas se tenet pro priori naturæ ad actum: ergo est antecedens. Rejcta ergo hac sententia, quæ tantum probatur argumentis prædeterminantium, jam alibi solutis, nego majorem, & cessat instantia.

Argumentum quintum. Primo: nil agit Deus nisi propter finem ultimum: ergo si agit actionem odij, etiam ex determinatione creaturæ agit eam propter se, ut finem ultimum, ac per consequens eam eligit, & amat, & jam volitio vaga non erit odium odij. Secundo: omnis actio immediatè procedens à Deo est Deo libera, & fit à Deo volente: ergo Deus est Author illius; sed actio odij immediatè procedit à Deo: ergo Deus est Author illius. Tertio: Deus juxta nos nolens præstat suum concursus ad odium: ergo malè agit: nam ille malè agit, cui justè displicet egisse. Quarto: malitia formalis peccati

peccati non est perfectio : ergo Deus neque ex determinatione creaturæ debet influere in eam; quia solum Deus debet influere in aliquod ens, ut nulla detur perfectio, nisi à Deo.

Ad primum, distinguo antecedens : nil agit Deus, ut causa per se, nisi, &c. concedo; ut causa permissiva, subdistinguo : nisi propter finem improprie, quatenus permissio, seu applicatio indifferens omnipotentia est propter finem, concedo; proprie, nego : unde Deus neque eligit, neque amat peccatum, sed tantum vult, utpotè bonam, peccati permissionem propter finem. Ad secundum, distinguo antecedens : à Deo volente, vel positive, vel permissivè, concedo; determinatè positive, nego, & consequentiam, & distinguo minorem : liberè immediate, nego; liberè mediatè in præparatione indifferente concursus, & permissivè, concedo. Ad tertium, nego consequentiam, & distinguo probationem : si agat ex propria determinatione, concedo; si ex aliena, & solum concurrens permissivè, ut satisfaciatur muneris proprii officij, nego.

Ad quartum, distinguo antecedens : non est perfectio moralis, concedo; physica transcendentalis, nego : habet enim malitia peccati integritatem suorum prædicatorum, quæ est bonitas transcendentalis, quæ non potest fugere influxum omnipotentia, quia hæc non petit, ut omne, in quod influit habeat perfectionem moralem specificam honestatis. Ad id, quod solet opponi, nimirum, quod Deus concurrens

ad

ad odium adjuvaret ad peccatum, distinguitur : adjuvaret permissivè ex determinatione alterius contra propriam inclinationem, & improprie, concedo; ex propria determinatione, aut aliter, quam purè permissivè, nego, ideoque solum abusivè, & improprie adjuvaret.

Argumentum sextum, primo : si Deus per volitionem vagam concurreret ad odium ex determinatione creaturæ, esset causa per accidens peccati; sed Deus nequit esse causa peccati adhuc per accidens : ergo non concurret per eam volitionem. Secundo : tam sancta est Dei omnipotentia, quam voluntas; sed voluntas Dei adhuc ex determinatione creaturæ nequit ferri in malitiam peccati *affektivè*, illam amando : ergo omnipotentia nequit ferri *effectivè* in eam, illam producendo, adhuc ex determinatione creaturæ. Tertio : ideo Deus non est causa per se peccati, quia vi illius volitionis vagæ non inclinatur in illud; sed potentia obedientialis non inclinatur ad effectum, & tamen est causa per se illius : ergo similiter Deus. Quarto : licet aliqua cognitio indifferens magis inclinet ad bonum, quam ad malum, tamen est causa per se mali : ergo licet volitio vaga magis fit volitio operis boni, quam turpis, est Deus vi illius causa per se actus turpis.

Ad primum, distinguo majorem : esset causa per accidens peccati, quatenus influit in illud contra propriam inclinationem, ex determinatione aliena, concedo; quatenus causet per se aliquid essentialiter inferens peccatum, nego.

Ere-

Etenim si causa per accidens sumatur pro ea, quæ causat per se aliquid essentialiter inferens aliud, quod directè non intendit, hoc modo, Deus non est causa per accidens peccati; secus modo dicto in distinctione. Ad secundum, in primis retorqueo: tam sanctus est intellectus divinus, quam voluntas; sed hæc nequit terri affectivè in malum, amando illud: ergo nec intellectus intentionaliter cognoscendo illud: similiter retorquetur argumentum in immensitate, æternitate, & cæteris.

Negabis consequentiam, & dabis disparitatem: quia munus sanctitatis est avertere affectum à malitia, & ponere in bonitate, & cum bonitas, & malitia dicant ordinem ad amorem, & odium hinc recta voluntas debet non habere affectum ad malitiam, sed eam odio prosequi; at munus sanctitatis non est avertere ab operatione aliorum attributorum, v. g. cognitione, præsentia, productione, coëxistentia, &c. cum hæ operationes non sint aliqua malitia: ex hinc loquendo *formaliter*, intellectus non est *sanctus*, licet identicè sit; sed *clarus*, & *verus*: omnipotentia *formaliter* non est *sancta*, sed *summe potens*, nam sanctitas *formaliter* prout tantum dicit in operando moraliter rectitudinem, solum est per ordinem ad bonum, & malum, ut talia: applica ergo disparitatem tuo argumento.

Ad tertium, distinguo primam partem minoris: non inclinatur ad effectum se sola, concedo; ut conjuncta cum alia concausa, nego: nam poten-

potentia obedientialis cum comprincipio inclinatur in effectum: Deus verò nullo modo in peccatum inclinatur. Ad quartum, nego consequentiam, & est disparitas, quia licet ea cognitio magis inclinet in bonum, tamen movet aliquo modo, & allicit ad malum; at Deus nullo modo allicit, sed potius hominem à malo retrahit: inde Deus non est causa moralis peccati; dicitur tamen, & est causa moralis boni operis, quia illud suadet, intendit, & si fiat remunerator.

